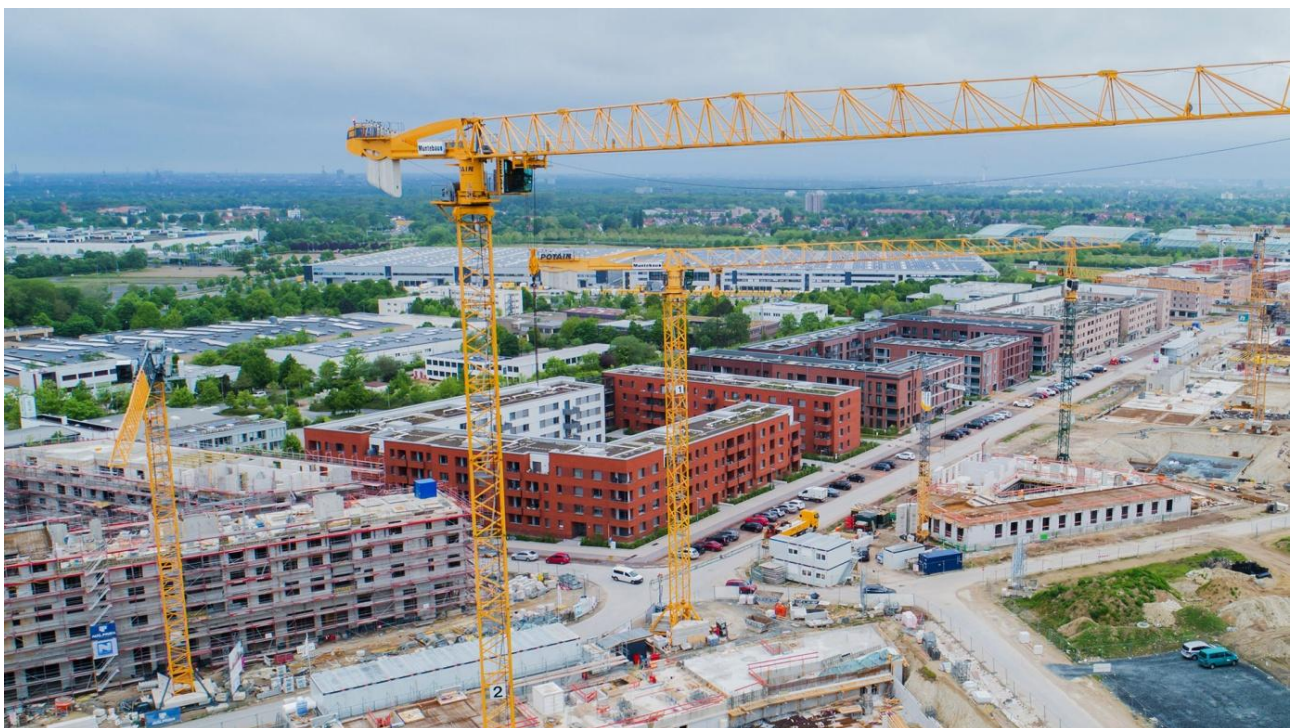

د ښارونو زیاتېدل د اقلیم په بدلون څومره برخه لرلی شي؟

په ټوله نړۍ کې د ښارونو ډېر ژر زیاتېدنې په وجه د اب و هوا په بدلون کې زیات والی راځي، ځکه چې ودانۍ په ډېره اندازه د تودوځي د پاره استفاده شوي موادو ګاز بیرون ته خوشې کوي. د ملګرو ملتو د مسودې له مخې د اقلیم د بدلېدو په مقابل کې باید اقدامات ونيول شي.

کېدی شي چې ساختماني څانګه یا ساختماني سکتور یو خبر وړاندې کړي، چې تر 2050 کال پورې په ټوله نړۍ کې د اب و هوا بدلون (د اقلیم بدلون) ناپیلی کړي یا خنثی کړي. دا په هغه وخت کې امکان لري، کله چې مواد سپما شي، ساختماني مواد لکه کانکرېټ او فلزات د اب و هوا په مطابق بې زیانه جوړ شي او برسېره پر دې د ډېرو بیا منځ ته راتلو خام موادو څخه ګټه پورته شي. دا نظر د امریکې په Yale پوهنتون کې د ملګرو ملتو د چاپیریال ساتنې پروګرام (UNEP) د ژوو او چاپیریال سیستم او د مهندسۍ مرکز تصدیق کړی دی.

دې نه وروسته په ټوله نړۍ کې دوهمه ډېرې ودانۍ جوړې شوي، چې د شمېر له لحاظه په ټولو پنځه ورځو کې یو ښار چې د فرانسې د پلازمېنې په اندازه لویې دي. په نړۍ کې مجموعاً 37 % فیصده د CO2 ویستلو ځواب ویونکی ساختماني څانګه یا ساختماني سکتور دی. تر 2060 کال پورې باید د ځمکې سطح لکه د خامو موادو استعمال غونډې دوه وارې ښه شي.

دې د پاره مناسب امتيازات او په زړه پورې توب پکار دی

د UNEP د صنعتي او اقتصاد څانگې امرې شايلا اگروال - خان (Sheila Aggarwal-Khan) په وينا: «تر دغه لنډو وختونو پورې زياتره ودانۍ د سيمه ايزې خاورې، ډبرو، لرگو او د هندي کرکيو يا کنکو (Bambus) څخه جوړ شوي دي. سره ددې هم عصري ساختماني مواد لکه کانکرېټ او فولاد د ډبرو وخت دوام د پاره فقط يوه خيالي هدف د پاره کار دی، دا په چټليو کې بيا امباريږي او د اقليم په بحران کې ونډه لرلی شي.» تر 2050 کال پورې د ساختماني په شغل کې د هوا ککړېدنې انتشار په هغه وخت کې صفر ته رسېږي، کله چې دولتونه ښه سياسي اقدامات، جذابيت او اصولو په مطابق د ساختماني څانگو سره د يوې پرېکړې عمل تر سره شي.

ددې د بنا يا شروع متخصصين داسې په نظر کې لري، د امکان په صورت کې نوي ودانۍ جوړنې کمې شي او د ساختماني موادو د بيا کار اخستنې يا استعمال څخه ملاتړ وشي، بيولوژيکي خام يا اومه مواد لکه د گتې اخستنې لرگي، هندي کرکي يا بامبوس او د ډبرو وخت بقاً لرونکي بيولوژيکي کتلو څخه گټه واخستل شي او ساختماني مواد لکه کانکرېټ، فولاد يا ښيښه داسې توليد شي چې چاپېريال ته زيان ونه رسوي او د گتې اخستنې يا استعمال نه وروسته بيا ورڅخه گټه واخستل شي.

Photocase
Good for your eyes

DocG
photocase.com/2635553

کله چې ودانۍ جوړېږي، هلته د CO2 د مخنیوی محراق په ودانۍ کې د تودونې، سپونې او روښانونې څخه کار اخستنه ده. خو بیا هم د CO2 خپرونه د نوي ډول انرژي لاس ته راوړنې په مرسته کمېږي. دا د مخ په ترقي هیوادونو د پاره ډېر مهم دي، کوم چې هغوی د تېرو پېړیو ژوره اغیزه لرونکي ساختماني تخنیکونو څخه مخ اړوي. صنعتي هیوادونه باید د بې گټې یا بې استفادې واړې ودانۍ نظر نړولو ته، بېرته ورغوي.

د ودانۍ جوړونې نه مخکې باید پلان شي، څنگه یوه ودانۍ بېرته نړول کېږي او ددې د عناصرو څخه بېرته کار اخستل کېږي. کېدای شي هیڅ ساختماني مواد ونه استفاده ونه شي، کوم چې دې خپله کاربن دای اکساید زیرمه کړي وي. حتا کېدای شي دې نه وروسته په راتلونکي کې ودانۍ CO2 منفي شي. د شمېرې له لحاظه په مجموعي ډول په هغې کې منع ته راغلي د انرژي څخه منع ته راغلی ګاز نظر بیرون ته ویستلو نه، ډېر زېرمه کړي. لرګي او هندي کړکي یا بامبوس په ښکاره ډول اغیزه لري، کوم چې دا د خپلې ودې په بهیر کې کاربن دای اکساید په بیولوژیکي کتلې بدلوي، چې دې سره د CO2 زیرمې خپرېدنې مخنیوی دی.

ډېر وخت ګټه لرونکي ساختماني مواد او تولیدونه

د بیولوژیکي موادو څخه لکه د لرګو، بامبوس او د نورو زراعتي موادو څخه ګټه اخستنه د امکان په صورت کې د کاربن دای اکساید په کمونې کې به دا یوه ډېره ښه هیله وي. د بیو څخه

جوړ شوي ساختماني موادو زېرمه کولای شي چې د ساختمان په څانګه يا سکتور کې تر 40 %
فيصدو پورې د CO2 ويستنه تر 2050 کال پورې په ډېرو سيمو کې سپما شي، نظر کانکرېټ
او فولادو د CO2 د خپرېدو يا انتشار نه خلاص توليد ته.

په ساختماني موادو کې ځانته دغه درې مواد، کانکرېټ، فولاد او المونيم نږدې يا تقريباً يو
پر څلورمه برخه (% 23 فيصده) د ګازونو د خپرونې ځواب ويونکي دي. د کانکرېټ څخه
ګټه په دې تېرو 65 کلونو کې لس برابره ډېره شوې. ځانته په 2020 کال په ټوله نړۍ کې نږدې
4,3 ميليارده ټنه سمنټ توليد شوي دي، چې دا د کانکرېټ مهم ترينه برخه ده.

ډيپلوم انجینېر اسد الله ملکزی